

آزمون علمی قم - متاجر (دروس تمهیدیه) - اردیبهشت ۱۴۰۳

توجه: لطفاً به تمام سؤالات پاسخ دهید. (هر چهار سوال غلط یک نمره منفی دارد)

۱. تمسک به کدام دلیل برای بطلان «بیع مکره» تمام نیست؟

- أ. اجماع ☐ ب. حدیث رفع ☐ ج. صحیح زید شحام: «لا یحل دم امرء مسلم و لا ماله إلا بطیبة نفسه» ☐ د. آیه «لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ» ☐

۲. به نظر مصنف، بهترین توجیه برای «قول به کشف در بیع فضولی» چیست؟

- أ. المالك حينما يجيز العقد يجيزه من حين صدوره و لازمه تحقق الملكية من حين العقد ☐ ب. لو لم تكن الإجازة كاشفة لزم تأثیر المعدوم فی الموجود ☐ ج. العقد سبب تام فی حصول الملك و تمامه فی الفضولی يعلم بالإجازة ☐ د. سبب الملكية هو العقد المتعقب بالإجازة، فمع حصولها يعلم بتحقق العقد المتعقب من حين صدوره ☐

۳. لو حصل فی بیع الفضولی نماء متخلل بین العقد و الإجازة فعلى النقل يكون

- أ. نماء المبيع للمشتري ☐ ب. نماء المبيع للبائع ☐ ج. النماء مطلقاً للمشتري ☐ د. النماء مطلقاً للبائع ☐
 ۴. على رأى المصنف، يمكن أن يكون الحكم بحلّية الرباء بين..... حكم على طبق القاعدة.
 أ. المسلم و الحربى (إذا أخذ المسلم الفضل) ☐ ب. المولى و مملوكه (إذا أخذ المولى الفضل) ☐ ج. الزوج و الزوجة ☐ د. الوالد و ولده ☐

۵. اگر مبيع «عين» نباشد، معامله باطل

- أ. است و تصرف متبايعان هم در عوضين حرام است ☐ ب. است ولى تصرف متبايعان با رضایت يكديگر مانعى ندارد ☐
 ج. نیست و بايع حق تبديل مبيع را دارد ☐ د. نیست و مشتری حق درخواست تعويض مبيع را دارد ☐

۶. مصنف، کدام شرط را در صحت «ایجاب و قبول بیع» دخیل می داند؟

- أ. صريح بودن ☐ ب. ملحون نبودن ☐ ج. تطابق مضمون ایجاب و قبول ☐ د. موالات بین ایجاب و قبول ☐

۷. بر اساس نظر متأخرین «بیع معاطاتی» مفید چیست؟

- أ. اباحه جميع تصرفات ☐ ب. اباحه تصرفات غیر متوقف بر ملک ☐ ج. ملکیت متزلزل ☐ د. ملکیت لازم ☐

* «فی صحیحة الحلبي عن أبي عبد الله عليه السلام: «سئل عن الجوز، لا نستطيع أن نعدّه فيكال بمكيال، ثمّ يعدّ ما فيه ثمّ يكال ما بقى على حساب ذلك العدد، قال عليه السلام: لا بأس»

۸. نحوه دلالت این صحیح بر اعتبار «مضبوط بودن ثمن» چگونه است؟

- أ. فحوى ☐ ب. تنقيح مناط ☐ ج. منطق ☐ د. اطلاق ☐

۹. تمسک به کدام دلیل برای قائلان به «اشترای مالیت در عوضین» غلط است؟

- أ. سفهي بودن معامله بدون آن ☐ ب. اصل اشتغال ☐ ج. اقتضای ماهیت بیع «مبادلة مال بمال» ☐ د. انصراف ادلة امضاء از معامله با عدم مالیت عوضین ☐

۱۰. برای چه کسی «خيار مجلس» ثابت شده است؟

- أ. متعاقدان ☐ ب. متبايعان ☐ ج. متبايعان و ولى آنها ☐ د. متبايعان و وكيل آنها ☐

۱۱. معاطات در کدام معامله جاری نیست؟

- أ. اجاره ☐ ب. قرض ☐ ج. نذر ☐ د. صلح ☐

۱۲. تمسک کردن به عموماً بیع برای «اشترای عین بودن مبيع» از کدام باب به شمار می آید؟

- أ. تمسک به عام در شبهة مفهومیة ☐ ب. تمسک به عام در شبهة مصداقیة ☐ ج. تطبیق عام بر فرد معلوم ☐ د. تطبیق مطلق بر فرد معلوم ☐

۱۳. هنگام شک در صحت انشای عقد بیع به صیغه غیر ماضی، به کدام اصل مراجعه می شود؟

- أ. اصالة الاطلاق در ادلة امضا ☐ ب. استصحاب عدم ترتب اثر ☐ ج. اصل براءة از اعتبار ماضویت ☐ د. اصالة الاشتغال ☐

۱۴. اخلال به کدام شرط در متعاقدين تماميت بيع فضولى را بر اجازه متوقف مى‌کند؟

- أ. قصد ☐ ب. اختيار ☐ ج. مالکیت تصرف ☐ د. طيب نفس ☐

۱۵. اصطلاح «بيع الخيار» زیر مجموعه کدام خيار است؟

- أ. تخلف شرط ☐ ب. عيب ☐ ج. شرط ☐ د. تأخير ☐

۱۶. کدام گزینه درباره «خيار غبن» صحيح است؟

- أ. هو ثابت من حين العقد إن ظهر الغبن ☐ ب. هو ثابت من حين العقد و إن لم يظهر الغبن ☐
ج. هو ثابت من حين العقد ظهور الغبن ☐ د. إن فسخ المغبون قبل ظهور غبنه لم يقع فى محله ☐

۱۷. کدام امر برای تحقق «ربای معاملی» معتبر نیست؟

- أ. اتحاد در جنس ☐ ب. اتحاد در وصف ☐ ج. زیاده كمیه یا حمیه در یکی از عوضین ☐ د. مکيل یا موزون بودن ☐

۱۸. معامله کدام شخص، فضولى شمرده مى‌شود؟

- أ. طفل ☐ ب. مکره ☐ ج. مجنون ☐ د. مفلس ☐

۱۹. در بيع «مباحات عامه قبل از حيازت» کدام یک از شروط عوضين محقق نیست؟

- أ. قدرت بر تسليم ☐ ب. مضبوط بودن ☐ ج. ملکیت ☐ د. مالیت ☐

۲۰. مصنف حقیقت «بيع» را کدام تمليک مى‌داند؟

- أ. تمليک مال بمال ☐ ب. تمليک مال بعوض ☐ ج. تمليک عين بمال ☐ د. تمليک عين بعوض ☐

۲۱. چرا لازم نیست «ثمن» در بيع «عين» باشد؟

- أ. لعدم احتمال اعتبار ذلك فى المفهوم العرفى للبيع ☐ ب. للقاعدة الاولیة ☐ ج. لإطلاق الأدلة ☐ د. للدلیل الخاص ☐

۲۲. در کدام بيع ربا تحقق مى‌یابد؟

- أ. یک پيراهن در مقابل دو پيراهن ☐ ب. یک كيلو برنج ایرانی در برابر دو كيلو برنج خارجی ☐
ج. یک اسب در برابر دو اسب ☐ د. یک كيلو عدس درجه یک در برابر یک كيلو عدس درجه دو ☐

۲۳. مصنف، کدام گزینه درباره «عقد بيع» صحيح مى‌داند؟

- أ. الإيجاب و القبول بمنزلة كلام واحد، و مع الفاصل الطويل لا يصدق عنوان العقد ☐
ب. الإيجاب والقبول بمنزلة كلام واحد، و مع الفصل و لو قليلاً لا يصدق عنوان العقد ☐
ج. عنوان المعاقدة صادق إلا أن يعرض الموجب عن إيجابه أو يتخلل فاصل طويل ☐
د. عنوان المعاقدة صادق ما دام الموجب لم يعرض عن إيجابه حتى مع تخلل فاصل طويل ☐

۲۴. استدلال به کدام دليل برای اثبات جریان «أصالة اللزوم» در بيع تمام نیست؟

- أ. إطلاق آیه «...أوفوا بالعقود...» ☐ ب. آیه: «لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ» ☐ ج. أصالة الاشتغال ☐ د. استصحاب ☐

۲۵. کدام حکم در باب «ربا» صحيح است؟

- أ. لا يجوز بيع الأوراق النقدية بعضها ببعض مع اختلاف العملة لو فرض التفاضل فى المائية ☐
ب. يجوز بيع منقال من الذهب المصوغ بمنقال من الذهب غير المصوغ منضمماً إلى أجرة الصياغة ☐
ج. يجوز أن يقول شخص لآخر: «خط لى ثوباً على أن أبيعك المنقال الجيد بالمنقال الردىء» ☐
د. الحنطة و الشعير جنس واحد فى باب الربا كما فى باب الزكاة ☐

۲۶. لا يصح بيع الموقوف عليهم للعين الموقوفة؛ و ذلك الاعتبار.....

- أ. إجازة الواقف للبيع ☐ ب. إجازة متولى الوقف للبيع ☐ ج. الملكية فى العوضين ☐ د. كون الملكية طلقاً ☐

۲۷. بیع «سلف یا سلم» چیست؟

- ا. شراء متاع إلى أجل بضمن حال ☐ ب. شراء كلّي إلى أجل بضمن حال ☐ ج. شراء متاع إلى أجل بضمن حال ☐ د. شراء شيء إلى أجل ☐

﴿وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ﴾

۲۸. آیا استدلال به آیه برای «اعتبار بلوغ در مطلق متعاقدين» تمام است؟

- ا. بدلیل اختصاص به یتیم تمام نیست ☐ ب. بدلیل اختصاص به تصرف در اموال خود کودک است ☐

ج. با تمسک به اطلاق لفظی استدلال تمام می‌شود ☐

د. با ضمیمه عدم قول به فصل استدلال تمام می‌شود ☐

۲۹. کدام گزینه در باب «خيار تأخير» صحيح است؟

- ا. يعتبر فيه اشتراط تأخير قبضهما أو أحدهما ☐ ب. يشترط فيه قبض العوضين ☐ ج. للبائع حق الفسخ ثلاثة أيام ☐ د. لا يختصّ بالبيع ☐

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَىٰ فَلَهُ مَا سَلَفَ﴾

۳۰. علی رأی المصنّف، تدلّ الآیة الشریفة علی عدم

- ا. ترتّب العقاب علی الآخذ بعد استغفاره ☐ ب. لزوم ردّ الربا بالنسبة إلى ما كان فی الجاهلیّة ☐

ج. لزوم ردّ الربا علی الآخذ مع الجهل بالموضوع فقط و التوبة بعد التفات ☐ د. لزوم ردّ الربا علی الآخذ مع الجهل بمطلقاً و التوبة بعد التفات ☐

۳۱. کدام گزینه درباره «خيار شرط» صحيح است؟

- ا. لا يجوز اشتراطه لأجنبی ☐ ب. هو عبارة عن ثبوت الخيار للشارط عند تخلف المشروط علیه عن الوفاء بالشرط ☐

ج. يدلّ علی ثبوته قاعدة «المسلمون عند شروطهم» ☐ د. ليس له فرد إلاّ ما یصطلح علیه بیع الخيار ☐

۳۲. کدام گزینه درباره «خيار عيب» صحيح است؟

- ا. الخيار بالردّ یعمّ جميع المعاملات - ما عدا النکاح - و الأرض خاصّ بالبيع و الردّ خاصّ بالبيع ☐ ب. الخيار بمطالبة الأرض یعمّ جميع المعاملات ☐

ج. الخيار بالردّ و الأرض یعمّ جميع المعاملات ☐ د. الخيار بالردّ و الأرض یعمّ جميع المعاملات ما عدا النکاح ☐

۳۳. کدام گزینه درباره «سقوط یا عدم خيار عيب» صحيح است؟

- ا. خيار در رد و مطالبه ارش هر دو ساقط می‌شوند ☐ ب. فقط خيار در رد ساقط می‌شود ☐ ج. فقط خيار در مطالبه ارش ساقط می‌شود ☐ د. هیچ یک ساقط نمی‌شوند ☐

۳۴. کدام گزینه درباره «بيع صرف» صحيح است؟

- ا. لا یجرى حکم الصرف علی الأوراق النقدیة لو بیع بعضها ببعض ☐ ب. يشترط فی صحته التقابض قبل الافتراق إلاّ مع وحدة الجنس ☐

ج. يلزم تساوی العوضين و إن كان مختلفی الجنس ☐ د. لا یختصّ لزوم التقابض بالبيع ☐

۳۵. علی رأی المصنّف، تعبیر «بدأ بید» فی رواية أمير المؤمنين عليه السلام «لا يبتاع رجل فضة بذهب إلاّ بدأ بید» کنایة عن

- ا. وجوب كون العوضين نقداً تكليفاً ☐ ب. لزوم التقابض تكليفاً ☐ ج. لزوم التقابض وضعاً ☐ د. وجوب كون العوضين نقداً تكليفاً و وضعاً ☐

۳۶. کدام گزینه درباره اعتبار «عين بودن مبيع» و «منفعت یا عمل بودن متعلق اجاره» صحيح است؟

- ا. هر دو متبادر از لفظاند ☐ ب. هیچ یک از راه تبادر از لفظ نیست ☐ ج. اوّلی متبادر از لفظ است بر خلاف دومی ☐ د. دومی متبادر از لفظ است بر خلاف اوّلی ☐

* فی صحیحة زرارة عن أبي جعفر عليه السلام: «الرجل يشتري من الرجل المتاع ثمّ يدعه عنده فيقول: حتى آتيك بثلثه. قال: إن جاء فيما بينه وبين ثلاثة أيام و إلاّ فلا بيع له».

۳۷. مراد از عبارت «فلا بيع له» چیست؟

- ا. ثبوت خيار برای بايع ☐ ب. ثبوت خيار برای مشتری ☐ ج. بطلان بيع از اساس ☐ د. بطلان بيع بعد از روز سوم ☐

۳۸. کدام گزینه درباره «بيع سلف» صحيح است؟

- ا. بين آن و بيع نسبيته عموم و خصوص مطلق است ☐ ب. اگر فقط یکی از عوضين در بيع سلف ذهب یا فضه باشد، اشکالی ندارد ☐

ج. بيع سلف در مکيل و موزون صحيح است حتی با اتحاد در جنس ☐ د. اگر بايع بعد از بيع از دفع مبيع در زمان موعود عاجز شود، بيع باطل می‌شود ☐

۳۹. به نظر مصنف، بهترین دلیل برای اثبات اشتراط «قدرت بر تسلیم عوضین» کدام است؟

أ. روایات نهی از بیع آبق بدون ضمیمه ☐ ب. روایت نهی النبی ﷺ عن بیع الغرر ☐ ج. روایت نهی النبی ﷺ عن الغرر ☐ د. زوال مالیت از چیزی که قدرت بر تسلیم آن نیست ☐

۴۰. «اسحاق بن عمار: حدثنی من سمع أبا عبد الله ﷺ و سأله رجل و أنا عنده، فقال: رجل مسلم احتاج إلى بيع داره...» قد يتأمل فی سند هذه الرواية باعتبار.....

أ. اسحاق بن عمار ☐ ب. جهالة السامع ☐ ج. جهالة السائل ☐ د. جهالة رجل مسلم ☐

۴۱. در صورت تخلف یکی از شروط عوضین در بیع، مقتضای قاعده چیست؟

أ. ثبوت خيار برای طرف مقابل ☐ ب. ثبوت خيار برای هر دو طرف ☐ ج. بطلان معامله ☐ د. انقلاب معامله از عقد لازم به عقد جایز ☐

۴۲. کدام گزینه درباره «خيار مجلس» غلط است؟

أ. غایت این خيار افتراق از مجلس بیع است ☐ ب. تعبیر «مجلس البيع» از باب ذکر فرد غالب است ☐

ج. تعبیر به «مجلس» در روایات باب نیامده است ☐ د. برای اجرای عقد در حال مشی هم ثابت است ☐

۴۳. صحیحة علی بن رئاب: «سألت أبا عبد الله ﷺ عن رجل اشترى جارية لمن الخيار؟...» مراد از «خيار» مذکور چیست؟

أ. خيار شرط ☐ ب. خيار عيب ☐ ج. خيار حيوان ☐ د. خيار مجلس ☐

۴۴. الوارد فی الروایات فی باب خيار العيب هو.....

أ. التخيير بين الردّ و الأرش ☐ ب. ثبوت الردّ عند حصول بعض التصرفات المانعة من الأرش ☐

ج. ثبوت الأرش عند حصول بعض التصرفات المانعة من الردّ ☐ د. تعین أحد من الردّ و الأرش بتعذر الآخر ☐

۴۵. کدام خيار ممکن است برای یکی از متعاقدان یا هر دوی آنها یا اجنبی ثابت باشد؟

أ. مجلس ☐ ب. تأخير ☐ ج. غبن ☐ د. شرط ☐

۴۶. من اشترى اعتماداً على رؤية سابقة أو على الوصف بدون رواية ثمّ وجده على خلاف ذلك

أ. كان بالخيار بين الردّ و الأرش ☐ ب. لا يسقط خياره ببذل البائع الأرش ☐ ج. بطل البيع ☐ د. يسقط خياره با بدال العين بأخرى ☐

۴۷. اگر کسی از روی جهل معامله ربوی انجام داد و بعد از التفات توبه کرد، در چه صورتی ارجاع آن لازم نیست؟

أ. جهل به حکم ☐ ب. جهل به موضوع ☐ ج. جهل به حکم و موضوع ☐ د. جهل به حکم یا موضوع ☐

۴۸. کدام گزینه درباره «جریان تحریم ربا در غیر بیع مثل صلح» صحیح است؟

أ. به دلیل احتمال انصراف ادله به خصوص بیع، جریان اختلافی است ☐ ب. به دلیل اطلاق ادله جریان اتفاقی است ☐

ج. به دلیل نص خاص، جریان اتفاقی است ☐ د. به دلیل اجمال نص، جریان اختلافی است ☐

۴۹. بیع «صرف» چیست؟

أ. بیع الذهب بالذهب أو الفضة بالفضة مسكوكين كانا أو لا ☐ ب. بیع الذهب بالذهب أو الفضة بالفضة إذا كانا مسكوكين ☐

ج. بیع الذهب أو الفضة بأحدهما مسكوكين كانا أو لا ☐ د. بیع الذهب أو الفضة بأحدهما إذا كانا مسكوكين ☐

* صحیحة منصور بن حازم عن أبي عبد الله ﷺ: «إذا اشتریت ذهباً بفضة أو فضة بذهب، فلا تفارقه حتّى تأخذ منه».

۵۰. مقصود از عبارت «فلا تفارقه حتّى تأخذ منه» چیست؟

أ. نهی تکلیفی تحریمی از مفارقت ☐ ب. نهی تنزیهی از مفارقت ☐ ج. وجوب تکلیفی تقابض ☐ د. اشتراط تقابض ☐